

ფანტასტიკური რეალობა ურნუნო თომახის ტყუილობაში

ტექნიკური პროგრესის უჩვეულო, არნახულმა გაქანებამ კაცობრიობას უამრავი თავსატეხი გაუჩინა. აგერ, მერვე წელია, ოცდამეერთე საუკუნეში შევაბიჯეთ და მეცნიერები სულ უფრო შეშფოთებით საუბრობენ ენერგომატარებლების კატასტროფულ შემცირებაზე, როგორც ამბობენ, 2050 წლისათვის ნავთობის მარაგი ამოიწურება. ეტყობა, ნამეტანი ცნობისმოყვარენი, თავნება და ჯიუტები გამოვდექით, დედამიწაზე ფაქტობრივად არ დარჩა კუთხე-კუნჭული, სადაც ცხვირი არ ჩავყავით. ჩვენი თავხედობა იქამდეც მივიდა, რომ ბაბილონის გოდოლის აგებაც კი გადავწყვიტეთ...

დავით ჩაჩანიძე

გამომგონებელი

დიახ, შევიჭერთ ყველგან, სადაც კი ჩვენმა თვალმა და გონებამ შეიჭვრიტა. ალბათ, სხვაგვარად მოქცევა არც შეგვეძლო. **არადა, რაც მეტი დრო გადის, კრიზისი სულ უფრო და უფრო მწვავედება.**

ამ ფონზე მეც (და ბევრი სხვაც!) დიდი ინტერესით შეხვდა ცნობას, რომ ქართველმა კაცმა უბენზინო, წყალზე მომუშავე ძრავა შექმნა! ვიფიქრეთ, ეშმაკის ჯინაზე ჩვენს მრავალ პრობლემასაც გადავწყვეტთ და ცხოვრებასაც სამუშაო გაგვხდით. ეს იმედი კიდევ უფრო გაღვივდა, როცა საქართველოს ტელევიზიამ ერთ-ერთ გადაცემაში სიახლეც გვიჩვენა და მისი ავტორიც!

მაგრამ ჩვენს მოლოდინს ცივი წყალი გადაესხა. ყოველ შემთხვევაში, საკმაოდ დრო გავიდა, სიახლის რეალიზებაზე კი ჩამიჩუმიც არ ისმის. რაშია საქმე, რატომ მიივიწყეს და მიჩქმალეს ეს საინტერესო გამოგონება, რომელიც კაცობრიობას უდიდეს სიკეთეს პირდება? სად, რომელ ინსტანციაში დაიბლოკა იგი და ვის არ აძლევდა ხელს მისი გავრცელება? თუ ჩვენში ვერ შენიშნეს მისი მნიშვნელობა, სხვა ქვეყნებს რაღა დაემართათ? მით უმეტეს, რომ საავტომობილო სანჯავზე (!) მოთხოვნილება წლითინლობით იზრდება და მისი

ფასიც კატასტროფულად მატულობს? ერთი სიტყვით, კითხვა უამრავი დაგროვდა.

ამ უჩვეულო გამოგონების ავტორთან, ბნელ დავით ჩაჩანიძესთან შეხვედრა დიდად არ გაგვჭირვებია. იგი ერთი შეხედვით ჩვეულებრივი ადამიანია, რომელიც ცოტა ეჭვიანად და ცოტა ინტერესითაც შემოგვცქერის. წარმოიდგინეთ კაცი, რომელსაც სათქმელი ბევრი აქვს, მაგრამ... თითქმის არაფერს გეუბნება! მიზეზი ათასია, მათ შორის – **უნდობლობა, სიფრთხილე, რაღაცის თუ ვიღაცის მიმართ შიში.** თუ უნდობლობაა, ალბათ ამისი საფუძველიც არსებობს. არც შიშია გამორიცხული – იმხელა საქმეს შეეჭიდა, ენერგომატარებლები-სადმი დღევანდელი დამოკიდებულება თავდაყირა უნდა დააყენოს და საკმაოდ გავლენიან ბატონებს (ჩვენშიც და სხვაგანაც) სერიოზული პრობლემები შეუქმნას!

დავით ჩაჩანიძე: – იქნებ ამ პუბლიკაციამ ყინული გააღვინა და საქმე ადგილიდან დაძრას. შეიძლება ითქვას, ეს საუკუნის გამოგონებაა, მაგრამ მას ჯერ-ჯერობით... პერსპექტივა არ გააჩნია. რატომ? – იკითხავს შეცბუნებული ადამიანი. – იმიტომ რომ...

და იგი ჩემთვის გასაგებ ენაზე მიხსნის, რატომ არის ჯერჯერო-

ბით ნაადრევი **წყალზე მომუშავე ძრავის** გამოყენება. რაშია საიდუმლოების არსი, ღრმად რომ ჩავწვდეთ, ამისათვის საჭირო ცოდნა რომ მქონდეს, დეტალებში ჩხრეკის უფლებას არც ბატონი დავითი მომცემს – როგორ გამომამწყვდია „ფანტას“ ორლიტრიანი ბოთლისოდენა მოდელში ჩვეულებრივი წყლის სანჯავად გარდაქმნის „რეცეპტი“, ეს მისი საიდუმლოებაა. მთავარი ის გახლავთ, რომ **წყალი კი არ დაშალა წყალბადად და ჟანგბადად, არამედ ზუსტად ისეთი გამოიყენა, როგორიც ბუნებამ შექმნა!**

ახლა – როგორი ამბავია, ჩაჯექი ავტომანქანაში, იარე და სადღაც გაგიჩერდა. ბენზინგასამართი სადგურის მოძებნა სულ არ გჭირდება. მთავარია, ცოტაოდენი წყალი (ღვინო, არაყი, „პეპსი“, „კოკა“, „ფანტა“...) იშოვო და ისევ შეგიძლია გზას გაუდგე. თანაც, **რაღაც ათიოდე ლიტრით, სულ ცოტა, 1500 კილომეტრს გაივლი! ფანტასტიკაა, არა? ალბათ ჟიულ ვერნის გონებაც ვერ მისწვდებოდა ამ სასწაულს! ჩვეულებრივი ქართველი კაცის – დავით ჩაჩანიძის გონება კი მისწვდა!**

აი, ამ სასწაულზე მეუბნებიან, პერსპექტივა არა აქვსო. თანაც ვინ? თვით იდეის ავტორი და ხორცშემსხმელი!

ესეც ხომ თავისებური პარადოქსია?

თუმცა, მე ჯერ არ ვიცი, ბატონმა დავითმა თავის „პირმშოს“ რატომ გამოუტანა ასეთი მკაცრი განაჩენი.

დავით ჩაჩანიძე: – ახლა ნავთობის მოპოვებაზე, გადამუშავებაზე, ტრანსპორტირებასა და რეალიზაციაზე, მსოფლიოს უმსხვილეს კომპანიებში მილიონობით ადამიანია დაკავებული. მარტო „შევრონსა“ და „ბიპიში“, თითოეულში, 200-350 ათასამდე კაცი მუშაობს. ამ სფეროდან შევსებას იღებს ყველა სახელმწიფოს ბიუჯეტი. ჩემმა გამოგონებამ ყველა მათგანი „მშრალზე“ უნდა დასვას და აი, რატომ: ვთქვათ, დავამზადეთ უამრავი მოდელი, აღვჭურვეთ ავტომანქანები. მერე? წყალს ხომ ვერ გაყიდი? დღეს ნებისმიერი ქვეყნის ეკონომიკა ენერგოშემცველებს ეფუძნება. ნავთობს ამაში ლომის წილი უდევს, ამიტომ, წყლის ძრავა ამ აწყობილ ეკონომიკას ძირს გამოუთხრის. როგორ ფიქრობთ, რომელი სახელმწიფო ან კომპანია შეეგუება ამას?

ისეთი „რკინის“ ლოგიკაა, პასუხის გაცემა ყველას გაუჭირდება. თუმცა, მახსენდება ჩემი რესპონდენტის ნათქვამი, არ არსებობს იდეა, რომლის განხორციელებაც არ შეიძლება. მოდით, ეს ნააზრევი ასე გადავაკეთოთ: არ არსებობს ვითარება, საიდანაც გამოსავალი არ მოიძებნება! მთავარია, ნება, სურვილი, ინტერესი იყოს! ბოლოსდაბოლოს, ხომ შეუძლია, სახელმწიფომ ასეთ ძრავაზე მომუშავე ტექნიკას ფიქსირებული გადასახადი დაუნესოს? ალბათ, სხვა მეთოდიც არსებობს.

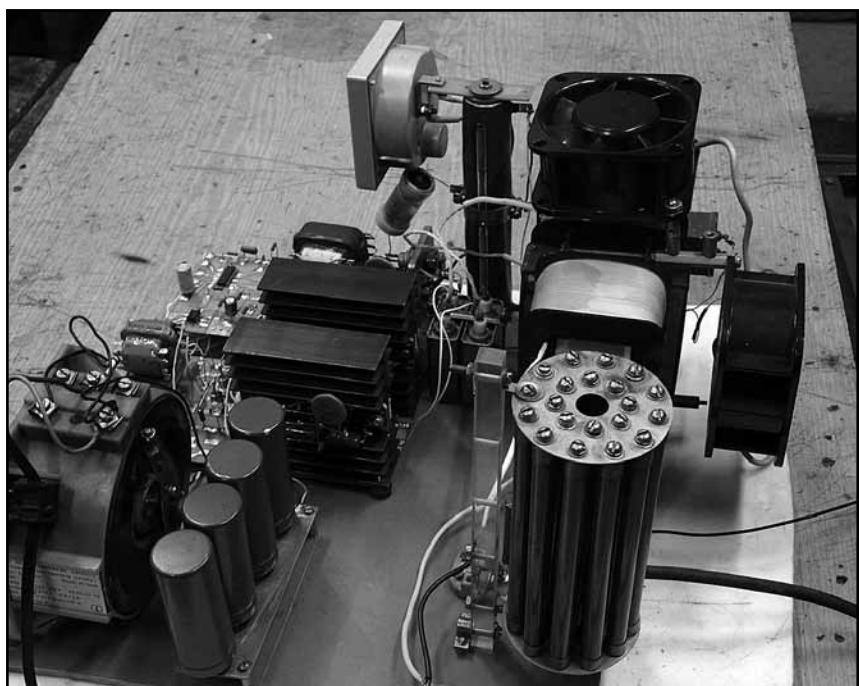
დავით ჩაჩანიძე: – მოდელის გამოყენება ჯერჯერობით ელექტროსადგურებში შეიძლება. გამოუმუშავებული ელექტროენერგიის რეალიზაციას წინ არაფერი უდგას! არც სახელმწიფო იზარალებს და არც ეკონომიკა.

ყოველ შემთხვევაში, დასაწყისისთვის ურიგო საქმე არ იქნება. სხვა საინტერესო იდეაც მაქვს – ჩვეულებრივი ძრავის, გენერატორისა და ჩემი „პატარა“ საიდუმლოს კომბინაცია. ასეთი აღჭურვილობის ავტომანქანას სანავი საერთოდ არ დასჭირდება. რაც შეეხება სახელმწიფო ინტერესებს, მათი დაცვა და გაკონტროლება შეიძლება აკუმულიატორებით, რომლებიც ძრავის ასამუშავებლად არის აუცილებელი. ასეთი აკუმულიატორი ჩვეულებრივისგან განსხვავდება. სწორედ მასში უნდა „ჩავდეთ“ ღირებულება, რომელსაც სანავის რეალიზაციიდან ვიღებდით. ამით სახელმწიფოც მოიგებს და ავტომობილის მფლობელიც. არც ეკონომიკა დაზარალდება.

ნუთუ არავინ დაინტერესებულა მისი წინადადებებით? რომელიმე მეწარმეს მაინც არ გაუჩნდა სურვილი, რომ სიახლის დანერგვით თავისი საქმე წინ წაენია?

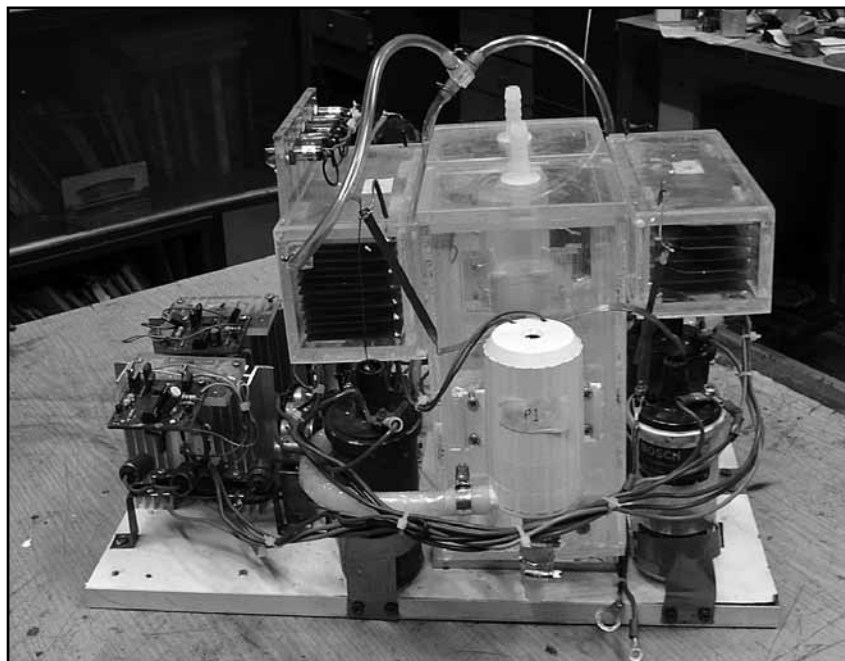
დავით ჩაჩანიძე: – ჩვენებიდან არანაირი შემოთავაზება არ მქონია, აი, უცხოეთში კი უკვე დაიწყეს ელექტროსადგურების გადაიარაღება. ალბათ მოვა დრო

და ჩვენც მივბაძავთ. არადა, პირიქით კი უნდა ხდებოდეს. თუმცა, აღარაფერი მიკვირს, ბატონო! თქვენ გგონიათ, სხვა იდეები არ „მანუხებს“? რა ხანია, დავამზადე საკუთარი კონსტრუქციის გაზქურა, რომელიც თავისი ყველა პარამეტრით სჯობია დღემდე არსებულ ანალოგებს. ირანელებმა მოისურვეს მისი შეძენა, მაგრამ უარი ვუთხარი. ძალიანაც ვნანობ! დღემდე ვერავინ დავაინტერესე იდეით, როგორ შევცვალოთ დაზიანებული საბურავი ავტომანქანიდან გადმოუსვლელად. უფრო კბილის მოსასინჯად ან წილში „ჩასაჯდომად“ მაკითხავენ. ვისაც ჩემისთანების დახმარება შეუძლია, რატომღაც მიაჩნია, რომ ქართულ კაცს რაიმე ღირებულის შექმნა არ ძალუძს. ნურას უკაცრავად! სწორედ რომ ქართველმა კაცმა გამოიგონა ხანძრის ჩასაქრობი ეფექტური საშუალება, რომლის ბადალი დედამიწის ზურგზე არ მოიძებნება და რომელსაც ჯერჯერობით ჯიუტად არ იყენებენ, თუმცა აგერ, ახლახანს, მარტო წალკაში, თელავსა და გურჯაანში სტიქიამ ტყის საკმაოდ დიდი მასივები შეინირა...

მერე ბატონმა დავითმა მიაბო, გამოგონებისა და მეცნიერების საერთაშორისო ორგანიზაციამ – **ჰაიტეკმა** როგორ მიიწვია **დავოსის კონფერენციაზე**. იქ მან „ტორნადოს“ გაუზენბელყოფის გეგმა წამოაყენა. მაისში, როცა ამერიკის კონტინენტს ეს საშინელი მონსტრი შეაზანზარებს ხოლმე, შეეცდება, ადგილზე დაადასტუროს თავისი იდეის რეალობა. პრინციპი კი „ალაზანი“ და „გრადია“, კახეთში სეტყვის სანინალმდეგოდ რომ იყენებდნენ. როგორც ბატონი დავითი ბრძანებს, საჭიროა მხოლოდ „რეცეპტის“ დადგენა, რაც მას ძალუძს.

დავით ჩაჩანიძე: – იდეების სიმცირეს ნამდვილად არ ვუჩივი. ზოგი ფართო მასშტაბისაა, ზოგი – ლოკალური. რესურსი უამრავია – ალტერნატიული ენერგეტიკა, აეროდინამიკა, ბიოგაზი, უხმაურო იარაღი, ელექტრო მაგნიტები... საქართველო ცოცხალი გონების ადამიანთა რაზმია. სამწუხაროდ, ბევრი წავიდა უცხოეთში, ვინაიდან აქ თავისი შესაძლებლობების რეალიზება ვერ მოახერხა. ვინც დარჩა, ჯიუტად ებრძვის მწარე რეალობას, რომლის არსი ის გახლავთ, რომ ბევრ ბიზნესმენს უჭირს სტერეოტიპების მსხვრევა. არადა, ყოველი სიახლე მათაც და ქვეყანასაც დიდ სიკეთეს

შპირდება. ეს ყველაფერი საკუთარ თავზე გამოვცადე. მიუხედავად ამისა, არსად წასვლას არ ვაპირებ! ოთხმოცდაათიან წლებში უკვე ვიყავი იტალიაში, ოლონდ, როგორც ავტომობილელი – იმათ ნაკრებში გამოვდიოდი. უცხოეთისკენ გახედვა აღარ მინდა. მაინც აქ მიჩვევნი, რადგან არც ასეთი ქვეყანაა სადმე და არც ხალხი...

მაინც რამდენი ჩაჩანიძე დღეს საქართველოში? თუ სადმე სამართალია, ბატონ დავითს ყველაფერი უნდა ჰქონდეს, რაც ადამიანს ესაჭიროება. ის კი დღემდე

ცხოვრობს ერთოთახიან ბინაში და ექსპერიმენტების მოწყობისა კი არა, ძველისძველი ავტომანქანის შესაკეთებელი სახსრებიც არ გააჩნია. მუშაობს საავტომობილო ფედერაციაში, პარალელურად კი ბავშვებს საბრძოლო ხელოვნების – „ხრიდოლის“ ანაბანას ასწავლის. ნეტარებით იხსენებს თბილისის 53-ე საშუალო სკოლას, ფიზიკისა და ქიმიის პედაგოგებს ოთარ ჯეგნერაძეს და თამარ კიკნაძეს. სწორედ რომ მათი დამსახურებაა მისი დღევანდელი გატაცება, რაშიც განგების ნებასაც ხედავს.

მე კი, ვიდრე წერტილს დავსვამდე, მაინც მინდა, რომ იმედი გამოვთქვა – ადამიანები, „ზემოთაც“ და „ქვემოთაც“, უთუოდ დაინტერესდებიან ყველაზე ფანტასტიკური, თუნდაც დაუჯერებელი იდეებით. უამისოდ არა თუ რომელიმე სახელმწიფოს, თვით დედამიწასაც მომავალი არ უწერია. მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესი ის პერპეტუუმობილეა, რომელიც შეუწყვეტლად ამარაგებს კაცობრიობას არსებობისა და განვითარებისთვის აუცილებელი რესურსით.

გური ჯანელია

